

NAPREJ

Glasiló Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in uredništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Cek. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 15 Din, za inozemstvo 25 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštine proste.

Pokrajinski strankin zbor v Celju.

(Dalje.)

K 4. točki dnevnega reda: Parlamentarno poročilo je dobil besedo sodrug dr. Korun. Sodr. dr. Korun: Parlamentarno poročilo je včeraj objavil »Naprej« (4. šte. od 6. januarja t. l.) Parlamentarno delo je bilo z ozirom na to, da je bila poslanska delegacija majhna in slabo sestavljena, jako težko in zamudno. Dvoje je mogoče: da je poslanec v Belgradu ali doma. Če je v Belgradu, ne more izvrševati svojega dela doma. Tisti poslanec, ki je samo poslanec, mora in more najti čas, da gre tudi na agitacijsko delo. Jaz pa sem moral takrat, kadar sem bil doma, vsaj toliko pobrigati se zase, da bom lahko tudi pozneje živel od svojega poklica.

Zahvaljujem se v imenu vseh poslancev za zaupanje in prosim, da njihovemu delu zbor da absolutorij.

Sodr. Fr. Svetek: Poročilo, objavljeno v »Napreju«, je bilo kratko. Kar je naša parlamentarna delegacija izvajala, tega ji ne more nihče vzeti, in čeprav se radi organizacijskih zadev z nekaterimi poslanci praskamo, nam to ne sme kaliti pogleda na njih delo. Sodr. dr. Korun pa se je izognil vprašanju, kako je s poslanci, ki so delali in ki niso delali. Celi delegaciji ne moremo dati absolutorija. Delali so ss. Etbin Kristan, dr. Ko-

run in Divac, ki so delali tako, kakor se z njih dolžnostmi strinja. Pokazali so jasno, kaj so delali. Pač pa nismo dobili takoj poročil o njih delu. Klub sam ni bil organiziran. Datj bi bil moral stranki ne samo poročila, temveč tudi smernice. Ker pa tega ni storil, ga naš tisk ni dovolj podpiral. — Ne zahvaljujemo se celemu klubu, temveč samo sodrugom, ki sem jih imenoval. Predlagam, da se dá tem trem absolutorij.

Sodr. dr. Korun: Ko sem rekel, naj se nam da absolutorij, sem mislil itak za poslance, ki so ostali v stranki. — Našega dela v parlamentu pa naši ljudje res ne poznajo dobro, ker so čitali samo govore, niso pa bili poučeni o delu v odborih in odsekih, kjer se je v resnici delalo in dalo kaj doseči. Deloma je tega kriv klub sam, ker med njim in stranko ni bilo pravih vezi. Svetoval bi v bodoče, naj pokrajinski odbor določi poslance, kateri naj delajo v Belgradu in kateri doma.

Sodr. Jelen (Celje): Slišal sem govoriti samo o treh poslancih, imamo pa tudi še sodr. Bernota, ki gre v vsak kraj, kamor ga kličejo.

Sodr. Fr. Svetek: Ne razumite me napačno. Sedaj gre le za poslance, ki so delali v parlamentu, sodr. Bernota pa je stranka določila, da dela v tajništvu.

Sodr. Fr. Rinaldo (Trbovlje): Strinjiam se s predlogom sodr. Svetka. Priznati moramo, da so ss. E. Kristan, dr. Korun in Divac res delali. Rudarji pa se moramo sodr. Korunu zahvaliti še posebej, ker nas je uspešno zastopal pri Trboveljski družbi.

Sodr. Bernot: Tudi od strani tajništva moram konstatirati, da je sodr. dr. Korun na vse dopise iz tajništva točno odgovarjal in jih po možnosti tudi rešil. Kot poslancu in advokatu se mu moramo zahvaliti. Tudi na Slovenskem je mnogo delal. Kot advokat je napravil za stranko mnogo brezplačno. Hodil je tudi na shode. — Jaz sem na Slovenskem tudi opravljal dolžnosti poslanca. Moral sem kot tak mnogokrat intervenirati, omenim naj le zadevo s cinkarno v Celju. — Posl. Golouh je napisal v »Enakosti«, da državi samo denar kradem, ker nisem pravilno izvoljen in potrjen poslanec. To je napisal mož, ki se je na bolj zavzemal za to, da moram obdržati mandat, češ, sicer ne bomo imeli soč. kluba, ker mora biti za klub najmanj 10 poslancev. Jaz sam sem bil edini, ki sem glasoval proti temu, da obdržim mandat. — Sicer pa sem to zadevo pojasnil že večkrat v »Napreju«, omenim naj samo še to, da sem šel vsikdar takoj v Belgrad, čim sem zvedel, da gre v parlamentu za kaj važnega. Upam torej, da zaslužim tudi za poslansko delo absolutorij.

(Dalje prihodnjč.)

Upton Sinclair: **France Kremen.**

21. nadalj.

(Po avtoriziranem prevodu Ivana Moleka.)

Kakor da se je zgodil čudež! Stari Granitch se je zopet pomladil — so rekli ljudje. Skakal je okrog z zavihanimi rokavi svoje srajce in preklinjal kakor še nikdar. Tovarna je poslovala s polno paro. Še celo Granitchev sin Egon se je poslovil od vel'komestnega bleska in gledaliških igralk in prišel pomagat očetu, da se izvrše naročila pravočasno. Ta naročila so bila Leesvillu kakor nova vera. Vse je bilo navdušeno, in zakaj ne? Ali ni prišlo prosvetanje v Leesville? Nova vera se je zarinila tudi v delavske vrste in France je videl, da ga čaka težko delo, če bo hotel odpreti oči vsem slepcem.

»Delavec« ni izšel takoj prihodnji teden. Vzrok je bil, ker je Jurij Zorman, ki je sejal desetdolarske bankovce, skrivnostno izginil takoj drugi dan po požaru. Minka Jelenova ga je iskala, pa ga ni mogla najti. Pojavil se je šele čez teden dni, tačas se je pa pripetilo marsikaj v krajevni organizaciji in v zunanjem svetu. Angleški potniški parnik, ponos atlantske mornarice, napolnjen do zadnje kabine z ameriškimi milijonarji, se je pogreznil na morsko dno. Torped rala ga je nemška podmornica brez svarila. Več kot tisoč moških, žensk in otrok je utonilo, in to dejanje je pretreslo ves civilizirani svet.

Drugi večer po tem dogodku je bila seja krajevne organizacije v Leesvillu, toda seja se ni mogla dolgo časa začeti. Člani so stali v gručah in se prerekali. Kaj si mislite o vladi, ki je odgovorna za tak zločin? Kakšna sodba naj zadene pomorskega častnika, ki izvrši takšno povelje? — Tako je izpraševal sodrug Tržan, mladi odvetnik. Pivovarniški delavec Gornik je odgovoril, da je nemška vlada storila vse, kar je

mogla, da odvrne nesrečo. V newyorških časopisih je objavila svarilo, da se naj Američani čuvajo parnikov, na katerih se nahaja municija —

»Municija?« zakriči Tržan.

»Da, strelivo!« odvrne Gornik, ali niste čitali vesti, da so bili na »Lusitaniji« zaboji s strelnimi naboji?«

»Kakšno strelivo je to?« ga zaničljivo zavrne Tržan.

Gornik je zrasel. Ali niso bili naboji poslani na Angleško z namenom, da bodo služili pobijanju Nemcev? Nemčija je napadena od vsega sveta in se mora braniti. — V tistem hipu je bil Gornik sam podoben človeku, ki je napaden od vsega sveta; njegov obraz je bil rdeč do korenin njegovih las in pripravljen je bil na obrambo z vsemi sredstvi, ki jih je imel na razpolago.

Sodrug Koeln, velik in koščten delavec v steklarni, je tudi posegel v pogovor in dejal, da je nemška vlada izjavila, da je bila »Lusitanija« oborožena s topovi. Tedaj se je Tržan silno zakrohotal in vsi Nemci v dvorani so takoj planili na noge. Ali ina Tržan dokaže, da parnik ni bil oborožen? Kakšne dokaze? Mogoče izjavo angleške vlade? Hahaha!

»Ne morem razumeti«, je vzplamltel mladi odvetnik, »kaj je vam Nemcem prišlo v glavo, da tako zagovarjate kajzerja, ko pred vojno niste mogli najti dovolj slabih besed, da bi ga osramotili.«

»Jaz pa ne morem razumeti«, se odreže Gornik, »kaj je vam Americancem, da se tako ptezate za angleškega kralja Jurija! Vsi časopisi v Wall Streetu pozivajo Ameriko na vojno z Nemčijo — samo zato, ker je nekaj milijonarjev utonilo.«

»Ali ne veš, da so žrtve na »Lusitaniji« bili večinoma delavci?«

(Dalje prih.)

Kakšna enotna fronta?

14. t. m. je sklical nezavisni Mesija Stefanovič z dnevnim redom »enotna fronta in državnozborna volitve« v Zagorju ob Savi shod, ki bi ga ne bilo prav zamolčati. Na tem shodu so namreč povabljeni zastopniki raznih strank (komunisti, klerikalci, narodnosocialci in oni, ki niso ne ptič ne miš) podali izjave, da se strinjajo z enotno fronto in se bodo zanjo na vsò moč zavzeli. Veliko presenečenje pa je zbudila izjava soodr. Arha za SSJ, ki je povedal, da proletarijat ne bo imel enotne fronte, dokler ne bo enotno organiziran in da smo zato socialisti proti vsakemu kompromisu z elementi, ki jim enotna organizacija smrdi. Ali je znorel, da je šel tako enostavno preko vsega »razumevanja«, ki ga je pokazala navzoča masa za Stefanovičevo idejo in da se ni dal premotiti niti od njegove izjave, da se bodo »Naprejevi« socialisti, ki se udeležijo (?) današnje enotnofrontalske konference v Ljubljani prav gotovo navdušili za njene sklepe? In ali ni znorel, ko je šel čisto preprosto preko Stefanovičevega očitka: da je soodr. Arh namreč razdiralec enotne fronte?

Ne! Kar je soodr. Arh povedal na tem shodu, ni nič drugega kot ono, kar bi povedal katerikoli naš sodrug. Gre sedaj samo za dokaz, da ni to upiranje znorelo neuváževanje onega, za kar se danes navdušuje masa onih ljudi, ki se navdušujejo brez premisleka za vsako novo geslo, katero se izleže iz komunističnega jačca na Turjaškem trgu. Kar je povedal soodr. Arh, se da z drugimi besedami pojasniti tako: To je stališče vseh onih, ki branijo poslednjo postojanko slovenskega socializma, da je ne morejo pomandrat tisti, ki so jo v teh letih tisočkrat hoteli pomazati z gnojem svoje buržoazne diplomatske taktike in s svojo nezavednostjo.

Kakšne roke nam Stefanovič in njegovi ponujajo prijateljski stiskljaj, kakšne programe hoče, da bi pomešali v eno godljo z našim programom?

Najprvo so tu roke, ki so se v Rusiji pordečile s svežo krvjo nešteti borilcev za svobodo in vojno proti carističnemu nasilju, roke, ki so okovale 5 odstotko vseh ruskih proletarskih vratov v železje črezvičajskih sadistov in ki so sprožile smrtno strele v prsa stotisočev nedolžnih ruskih socialistov in revolucionarjev. Roke, ki so jih ofrakane boljševiške potence v Zenevi in Rimu in sedaj v Lozani prožile buržujskim diplomatom, laškim kraljem in ameriškim ljudskim polipom — zato, ker čuvajo ti polipi milijardne zakladnice ukradenega narodovega bogastva. Roke, ki so pred razkolom in po njem v Ljubljani ter drugod sprejemale sovietske in liberalne uhanje, diamante in prstane, da so jih v beznicah topile v vino in plačevale agente, da so hodili ljudstvo huškati na razbijanje socialističnih organizacij. Resnično, tisti, ki so nas doslej razbijali in nas še vedno razbijajo — prihajajo sedaj k nam, ne da bi popravili, kar je razbita — saj enotne organizacije ne marajo — ampak za to, da bi jim mi pomagali upostaviti to, kar so tudi pri sebi razbili. Kakšne noge naj bi z našimi korakale k cilju? Tiste noge, ki so se spustile v blazen dir čez mejo, kadar je od njih neumnega tekanja za poneumnjevanje šroke mase ojačena reakcija udarila s svojo pestjo po proletarskih glavah.

Druge roke so tiste, ki so se na Zaloški cesti obrizgale do komolcev s krvjo 14 nedolžnih fantov, starcev, mož, otrok

in žena. Tiste, ki so sežigale, nabadale, obešale in streljale stotisoče na razvitejših umov, samo zato, ker so bili razviti umi. Tiste, ki so v letih vojnega trpljenja blagoslavljalje topove in bajonete in ki ponujajo sedaj, ko je zmanjkalo sovietskih uhanov, prstanov in diamantov revnemu ljudstvu ugrabljeno imetje Mrtve roke za nadaljevanje pijančevanja, podkupovanja in boljševiškega poneumnjevanja razrednega proletariata na Slovenskem.

Tretje roke so one, ki so tudi podpisale smrtno obsodbo poštemu komunističnemu delavstvu, reakcionarno obsodbo — zakon o zaščiti države. Narodnosocialne roke, ki so se še pred dvema dnevnoma objemala z rejenimi rokami ljubljanskih disidentskih liberalnih advokatov proti — »enotni fronti«.

Četrte roke so one, ki prejemajo podpore iz demokratskih bančnih fondov za ustanavljanje protirazrednih organizacij, četrta kolena so ona, ki so se upogibala pred žerjavovsko policajdemokracijo v sveti ekstazi, ko je ta demokracija kos za kosom trgala ude od tistega organizma proletarskih pridobitev, ki smo mu z nadčloveškim naporom dali življenja ob prevratu. Osemurni delovnik, demokratska volilna pravica, bolniško in starostno zavarovanje, pravica stavke...

Pete roke so one, ki jih je proletarijat proklinjal, ker so pred razkolom izkoristile stranko v svoje osebne ambicije, ker so bile pripravljene stranko zadaviti, če bi ne hotela v tem namenu živeti od njihovih provizij roke, ki si določajo še danes nagrade iz delavskih zavodov, roke, ki so proletariatu iztrgale z njegovim krvavim denarcem kupljeno tiskarno, itd.

Proč! Nam se gnusijo te od sifilide korupcije, bratomorilstva ubijajočih obsodb in mrtvaških komand do golih kosti razredene roke! Naše roke so čiste in se ne bodo ogojile z vašimi!

Politične vesti.

+ Fabjančič v Belgradu. »Slovenec« poroča, da je dospel bivši komunistični poslanec 18. t. m. v Belgrad. Zglasil se je pri notranjem ministru, kateremu je razložil pomen sestanka dne 21. v Ljubljani, na katerem bodo razpravljali o ustanovitvi nove proletarske stranke na Slovenskem. Fabjančič je pri tej priliki izjavil, da nimajo slovenski komunisti ničesar skupnega s srbskimi in da so že davno izstopili iz stranke. (Glavni odbor kom. stranke jih je izključil pred ljubljanskimi volitvami, ker so se vdinjali klerikalcem.) Fabjančič je prosil ministra, naj dovoli ustanovitev nove stranke, ki bo kandidirala poleg socialnih demokratov tudi komuniste. Notranji minister je izjavil, da se bo držal zakona o zaščiti države. Izgleda tedaj, zaključuje »Slovenec«, da se tudi v Sloveniji ne bo smela ustanoviti nova »Proletarska stranka«. — Socialni demokrati, ki jih ima v mislih Fabjančič, so tisti bivši socialisti pri »Zarji« v Ljubljani, ki so se sami izključili iz stranke, Fabjančičevi komunisti so tudi izobčeni, ker se prav tako niso pokoravali strankinim načelom. In ta breznačelna bratovščina naj bi v zvezi s klerikalci rešila naš proletarijat?

+ Invalidski kongres se je vršil od 14. do 16. t. m. v Slavonskem Brodu. Bil je jako buren in je posebno radi njegove glavne točke, udeležitve pri bližnjih zbornih volitvah, vsak čas grozil nehati se z razcepom v organizaciji. Centralni odbor je namreč predlagal, naj nastopijo inva-

lidi kot samostojna stranka, druga struja pa je zahtevala popolno vzdržanje. Zmagalo je tisto, kar je v zlati skledi: članom je bilo prepuščeno, naj volijo, kakor se jim samim zdi. Za predsednika je bil izvoljen zonet kapetan Nedić. Kongres je med drugim sprejel resolucijo, ki ostro obsoja razpustitev narodne skupščine v trenutku, ko bi morala sklepati o invalidskem vrašanju.

+ Bolgarski vladi naše zunanje ministrstvo ni poslalo ultimatum, temveč samo prijateljska obvestila, naj bolgarska vlada razžene komitaške tolpe ob naši meji.

+ Mussolini izkupil? Mussolini je bolan, uradne vesti mu predpisujejo influenco, druge pa trde, da je vrgel nekdo v sredo bombo na njegov avtomobil.

+ Iz ruhrskega ozemlja. 19. t. m. so francoske čete zasedle vse železniške postaje in rekvirirale vse prostore, kjer se nahajajo železniški uradi. Francoski poveljnik je naročil železničarjem, da morajo normalno delati. — Istega dne so Francozi zasedli glavni urad nemške državne banke v Düsseldorfu in zaplenili 150 milijonov mark. — Nemška vlada je prepovedala uradnikom in delavcem državnih železnic sodelovati pri prevažanju premoga za Francosko in Belgijo. Napetost med prebivalstvom je velikanjska.

KONGRES JE SKLENIL!

Dolge Kocjančičeve klobase »Ne bomo dosegli« je konec in temeljit odgovor bi bil zelo potreben. Ker pa mariborsko vprašanje še ni rešeno in bi vsaka prenačljena polemika stvari lahko škodovala, zato bom odgovor preložil na tiste čase, ko bo zadeva razčiščena.

K stvari naj pripomnim le eno. V nobeni organizirani skupini na svetu ni dovoljena polemika o akciji, ki je ravno v teku. Predno še akcija ni sklenjena ima vsak član organizacije pravico in dolžnost boriti se za to, da bo sklep tak kakršen misli on, da bi bil najboljši. Ko je pa sklep storjen, pa bodisi dober ali slab, ima vsak član dolžnost iti na delo, da se sklep tak, kakoršen je, brezpogojno in brez odlašanja izvede, zlasti še takrat, če ga je sam kongres sklenil.

Kajti najslabši sklep je boljši, če ga izvršimo, kakor pa najboljši, če ostane samo na papirju.

Konstatiram, da se s. Kocjančič po teh organizacijskih pravilih ni ravnal, temveč je začel sredi akcije s protiakcijo. Prenaglil se je celo tako, da je pričel s kritiko prej, predno je sploh vedel, kaj je kongres sklenil.

Jaz sem dolgoleten član Soc. stranke. Bil sem član tudi v A. Kristanovičevih časih, a nikdar dosedaj nisem doživel, da bi kdo tako očitno delal proti kongresnim sklepom, kakor so to omenjeni članki.

Zaenkrat zaključujem svoj odgovor z nasvetom:

Vsak pometaj najprvo pred svojim pragom! F. S.

PAR VRSTIC PRIPOMBE.

K gorenjim izvajanjem s. F. S. ugotavljam sledeče: V svojem članku sem izrečno pripomnil, da ne gre ignorirati sklepa, ki ga je storil kongres, da ga je treba celo pospeševati, da pride do razčiščenja. (Prepričaj se s tem, da še enkrat prebereš dotični odstavek v »Napreju«.) Meni se ne zdi, da bi bil zagrešil kako protizakonitost s tem, da sem s podpisanim odgovorom polemiziral na osebna izvajanja s. F. S., posebno dokler mi nobena točka v pravilniku ali sklep

ne prepovedujeta imeti o kakšnih napačnih osebnih mnenjih svoje javno mnenje. Da je s. F. S. o marsičem krivo poučen, to mislim, da sem dokazal in da ne bo treba za nova dokazovanja novih klobas. To ugotavljam. Kaj meni s. F. S. s svojo pripombo o pometanju in pragu, tega si zaenkrat ne morem jasno predstavljati. Upam pa, da mi bo dal natančen odgovor tam, kjer bo mesto za to. — K. K.

Dnevne vesti.

Zdravstveni odsek za Slovenijo razpisuje 5 mest upravnih praktikantov za bolnišnice v Ljubljani, Mariboru, Celju in Brežicah ter blaznico v Ljubljani. Razpis v Uradnem listu.

Delavci! kupujte čevlje samo z znamko »Peko« domačih tovarov **Peter Kozina & Ko., Tržič**, ki so najboljši in najcenejši in ker s tem pomagata k zaslužku lastnih sodrugov. Glavna zaloga na drobno in debelo, Ljubljana, Breg 20.

Ljubljana.

V novo bolnišnico za ženske bolezni se prično bolnice sprejemati počenši s 23. januarjem ob 8. Bolnišnica obsega porodnišnico in oddelek za ženske bolezni.

»Peterčkove poslednje sanje« se uprizore v nedeljo, 21. t. m. zadnjikrat v sezoni. Začetek ob treh popoldne.

Celje.

Kaj pa to pomeni? Poučeni smo, da okrožno kot prvostopno sodišče v Celju izbrisuje iz volilnega imenika volivce, kateri so se vrnili od vojakov. Naše volivce opozarjamo na to najnovejšo postopanje in naj se zglasijo ob večernih urah v Delavskem tajnistvu, Vodnikova ulica št. 3.

Abstinentsko gibanje v Celju. Letaki z napisom »Alkohol trnje«, ki so razobešeni po celem mestu, marsikomu niso po volji. Mnogo teh slik je že pokvarjenih, zlasti slika notoričnega (popolnoma propadlega) pijanca. Naši opazovalci so dognali da jih pokvarjajo živi pijanci s palicami. Takšno početje dolgo seveda ne bo ostalo brez kazni.

Maribor.

Prorokovni polom je doživel liberalni »Tabor« in žnjim »Marburgerca« s svojim »budimpeštanskim dopisnikom« za madžarske vojne priprave proti Jugosla-

viji. Izkazalo se je, da ta slavni dopisnik živ in zdrav po Mariboru korači, visoko protekcijsko uživa, zraven tega pa razne obrtnike, hotelirje, bedne natakarice itd. za lepe vsote goljufa. In seveda »Taborovemu« uredništvu, to je njegovemu duševnemu očetu dr. Kukovcu, »izvirno« sestavljena poročila za 10.000 K prodaja. Možakar sedi sedaj v mariborski teniški in je neki madžarski žid, po imenu Kottas. Mariborčanom se je zopet povrnilo mirno spanje in celo smeh — nad žurnalistiko, ki tako duhovito služi navadnim spekulantom. Pa stvar utegne imeti vseeno še kakšna misteriozna ozadja. Mi sedaj vemo, da so vse madžarske vojne priprave le dobro izmišljen trik naše vlade, ki si je hotela žnjim prikriti uporabo 265 milijonov dinarjev, ki jih je pred par dnevi zahteval sedanji vojni minister. In če pomislimo, da je Kottas kazal razne legitimacije in priporočila iz zunanjeja ministrstva in drugih visokih kompetenc ter da se je policija nekam dolgo mudila z aretacijo tega lepega tipa, nam ne leži daleč misel, da je »Taborov« »izvirni« poročevalec samo nekako orodje v rokah tiste reakcije, ki si je izmislila madžarski konflikt in obenem spekulirala na nove kredite. Liberalci — njihovi vodilni krogi — se nam pri tej aferi ne zdijo, da so žrtve, temveč da so tudi oni imeli s stvarjo svoje posebne namene. Čisto preproste: ljudstvo, ki ga napoši s sovraštvom do kakega bližnjega soseda, to ljudstvo je nesposobno videti ne samo, kaj se godi v tujini, temveč tudi ono, kar se hoče zgoditi doma. In čisto znano je, da bi hoteli demokraciji zopet na fotelje, kar se jim more posrečiti le tedaj, če si pusti narod omejitvi pogled. To je ista taktika, kakor jo hoče bolševizem s svojo najnovejšo frazo »enotne fronte« izvesti, da mu bodo potem neuke mase v veliki zmešnjavi pomagale iz polomiškega stanja. Nam ne prija takšna diplomacija, ki skriva svoje namene, na naj bo buržoazna ali pa »komunistična«.

= **Vrednost donarja.** Zagrebška in belgrajska borza radi praznika nista poslovali. V Curihu velja 100 naših dinarjev 3.60 švicarskih frankov. Katastrofa postaja čimdalje tem bolj očitna.

= **Na seji finančnega odbora** 18. t. m. je bilo točneše nego včeraj povedano, dovoljenih: 1½ milijona Din za nadaljevanje železnice Ormož - Murska Sobota,

2.500.000 Din za popraviljanje lokomotiv in 12.000.000 za popravo vagonov.

R. U. R.

(Prispevek h kritiki.)

(Dalje.)

So pa v dramati osebe, ali boljše rečeno, v osebah združene misli, ki niso vsakomur razumljive. Ravnatelj je navaden spekulant ki mu je hrepenenje po materialnem zaslužku prepolno mizo in kri in okužilo že itak pokvarjene možgane. O njem ni vredno tritati besed. Nič boljše niso inženirji, kemiki in drugi njegovi pomočniki. Vsakdanja inteligenca, ki služi kapitalizmu in mu pomaga izdelovati umelne ljudi, služi zato, ker je njen um priklenjen kakor pes k temu orjaškemu stebru, ki ga čuva in brani in se sama ne zaveda, na to on drži, da ne more svobodno in brez poniževanja hoditi po svetu. Prva zagonetna oseba je zdravnik. Tudi on služi. Zvesto in ponižno pomaga svojemu gospodarju, popravlja mehanizem robotov, če ni vse v redu, skrbi, da živi stroji delajo neutrudljivo, dokler ne nastane potreba prekuhati in predelati obrabljena telesa. Toda nekoč je storil greh, ki je imel usodopolne posledice. V snov, iz katere je tvornica izdelovala bedaste robotske možgane, je primešal drugo snov, ki je dala živim strojem človeški razum.

Kdo je ta mož, ki je spremenil stroje v razumna bitja in kaj pomeni zaonocna snov, ki je prerodila mrtve možgane? To je ona maloštevilna inteligenca naše pokvarjene družbe, ki je šla med narod, ki mu ni vstavljal v prazno glavo samo oči, nosa, ušes in živalskih možganov, ki ni polnila in zastrupljala teh ubogih možganov z ljubeznijo do Boga, cesarja in domovine in sovraštvom do sotrpinov drugih narodov, ki je odkrila nezavednim masam veliko tajnost človeškega življenja na zemlji, ki jih je učila ljubiti vse poštene duševne in ročne delavce, ne glede na njihovo vero in narodnost, ki jim je povedala, da je moč, ki si jo je po krivici prilastila peščica njihovih sovražnikov, v rokah onih, ki z marljivim delom oblačijo in preživljajo tolpe postopačev, duševnih in telesnih lenuhov, in jim pokazala pot, ki vodi iz tega ljudskega pekla na zemlji.

V osebo dr. Galla, upravnika fiziološkega in iznajdbenega oddelka, je Čapek vložil ogromno važnost, vpliv in uspeh svodomislne, poštene, nepodkupljene, prave inteligenca, če se ona z odkrto dušo vrne med narod, odkoder je izšla in se ne sramuje sestiti s težakom ali preprostim seljakom za isto mizo in kar je glavno — kajti gospoda je v svoji prebrisani in strahu pred ljudskim gnevom oblekla ovčjo kožo in se na videz prav nič ne sramuje seči v žuljavo roko kmeta — da mu tudi pove, kje je resnica in kje laž. Pa ne samo to, umetnik naglašava v tej osebi še drugo važno stran socialnega vprašanja današnje družbe. Predno bo mogoče govoriti o kakikoli temeljiti in splošni spremembi sedanjih krivičnih in vnebovračnih socialnih razmer, predno bo mogoče ukrotiti razuzdano družbo bankirjev in aristokratov, ki dilančuje, pleše in se naslaja v času, ko pošteni ljudje ne morejo živeti od neumornega dela, predno bo mogoče tei ogromni večini človeštva priboriti si človeku primeren položaj in iztrgati iz rok v zlatu in razkošju vallajoče se peščice svoj pošteno zaslužen kosček kruha, bo treba duhovno preroditi najzadnjega težaka v rudniku in kmeta v

VABILO NA I. REDNI OBČNI ZBOR

Zadružne banke d. d. v Ljubljani,

ki bo dne 4. svečana 1923 ob enaestih v bančnih prostorih v Ljubljani, Aleksandrova cesta št. 5.

Dnevni red:

- 1.) Poročilo upravnega sveta o poslovanju za leto 1921 in predložitev bilance z zaključkom z dne 31. decembra 1922.
- 2.) Poročilo nadzorstvenega sveta.
- 3.) Odobritev bilance za leto 1922 in sklepanje o predlogu upravnega sveta glede razdelitve čistega dobička.
- 4.) Sklepanje o fuziji s Slovensko banko v Ljubljani.
- 5.) Slučajnosti.

V zmislu § 14 pravil, se smejo udeležiti občnega zbora oni delničari, ki so položili pri Zadružni banki v Ljubljani najkasneje 6 dni pred zborovanjem najmanj 10 delnic, (ali pa začasna potrdila za najmanj 10 delnic).

V Ljubljani, dne 18. prosinca 1923.

UPRAVNI SVET.

zakotni vasi. bo treba izvršiti ogromno in odgovorno delo: sneti masko z obraza naše sedanje kulture, zrušiti njene temelje in spremeniti jo iz delavnice umetnih ljudi. Hlapcev verskega prepričanja in donžnih pristašev lažidemokratskih strank v delavnico pravih razumnih bitij. To delo mora izvršiti inteligenca, ki se danes še ne zaveda svoje poniževalne vloge, služi z dušo in telesom svojemu največjemu sovražniku in mu pomaga zatirati one, ki to inteligenco rode in rede.

Nerazumljiva je žalostna smrt dr. Galla, ki so ga ubili roboti skupaj z ostalo Rossumovo gospodo. Človeku, ki razume uslugo, storjeno robotom, se zdi, da so mu storili krivico, da so bili neljavaležni za to, da jim je položil v glavo človeški razum. Najbrž se je Čapek spomnil pri tem onih številnih nedolžnih inteligentnih žrtev ruske revolucije, ki so čutile z narodom, ki so mu pomagale prenašati težko breme stoletnega suženstva, ki so mu odpirale oči in oznanjale resnico, v kolikor je to

dovolila vladaloča kl'ka, da jih je ko'lo revolucije, ki v svojih prvih vrtincih ne loči dobrega od slabega, strlo in zmešalo s krvjo in mesom pravih pijavk na telesu človeštva. (Dalje prih.)

„Ah! te bolečine!“

Malo Fellerjavega pravega Elzafluida in proti so bolečine.

Drgnenja s Fellerjevim Elzafluidom je prava dobrodejnost! Umlvanje s Fellerjevim Elzafluidom jači mišičevje in živce! De uje anti septično in osvežujoče! Prežene nabad in naredi neobčutiljivega proti mrzemu zraku! Za oči in ušesa! Zobe in glavo! Za vrat in usta! Za hrbet in ude! Za celo telo izvrstno hišno sredstvo in kosmetikum. Fellerjev Elzafluid je veliko močnejši in izdatnejši kakor francosko žganje. En poskus zadosuje, da tudi vi rečete:

To je najbolje, kar sem kedaj okušal!

V vseh dotičnih poslovninah zahtevajo samo pravi Elzafluid od lekarnarja FELLER. Pri naravnih naročilih stane s pakovanjem in poštnino če se pošlje denar naprej ali po povzetju:

3 dvojnate ali 12 dvojnate	1 specialna steklenica	24 dinarjev
24 „ „ „ 8 specialnih steklenic	84 „ „	84 „ „
24 „ „ „ 12 „ „	148 „ „	148 „ „
36 „ „ „ 12 „ „	208 „ „	208 „ „

KOT PRIMOT: Elza-obliž zoper kurja očesa 2 dinarja in 3 dinarje; Elza-mentolni črtniki 4 dinarje; Elza-šved ka tinktura za ž-lodec 10 dinarjev; Elza-zagorski prani in kašeljni sok 9 dinarjev; Elzaribje olje 20 dinarjev; Elza-voda za usta 12 dinarjev; Elza-kolonska voda 10 dinarjev; Elza-šumski miris za sobo 15 dinarjev; Glycerin 4 dinarje in 15 dinarjev; Lysol, Lysoform 12 dinarjev; Kineški čaj od 1 dinarja dalje; originalno Radikum francosko žganje velika steklenica 13 dinarjev; Elza-mrčesni prašek 7 dinarjev, strup za podgane in miši 7 dinarjev. Za primot se j akovanje in poštnina posebej računa.

Na te cene se računa sedaj 5% doplačila

Adresirati natančno:

Evgen V. Feller, lekarnar
Stubiča donja Elzatr g št. 252, Hrvalsko.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Mladenič, izučen jermenar in s diar, išče službe. Naslov pove uprava „Napreja“.

Zobni atelje Radovan

se je preselil iz Nove ulice na Celovško cesto 90 biša g. svečarja Kopač-a poleg velesejma.

Bombaževa predilnica in tkalnica Tržič sprejme za stabilne kotle

izkušenega kurjača.

Vsled stanovanjskih težkoč imajo neporočeni prednost. Ponudbe direktno.

NOVOSTI ZA

PLESNO SEZIJO!

A. ŠINKOVIC nasl. K. SOSS
LJUBLJANA, Mestni trg št. 19.

PREDPUST 1923

SVILA	za plesne obleke
KREP	„ „ „
ATLAS	„ „ „
BATIST	„ „ „
ETAMIN	„ „ „
ROKAVICE	za dame in gospode
NOGAVICE	„ „ „
ELIDA	toaletni izdelki

Ljubljana
Mestni trg št. 10.

„SLOGRAD“

Slovenska gradbena in industrijska d. d.

Telefon Interurban 180.

Telefon Interurban 180.

Tehnična pisarna Ljubljana, Sp. Šiška, Frankopanska 151.

Izvršuje: stanovanjske hiše, trgovska poslopja, moderne industrijske zgradbe, betonske in železobetonske konstrukcije, vse vrste vodnih naprav na podlagi 25 letnih izkušenj. Specialiteta: železobetonske cevi za vodne naprave in vodovod.

Zastopa: Patent Dr. inž. Emperger-a za izvrševanje konstrukcij iz armiranega betona z litoželeznimi vložki za visoke tlačne napetosti (kakor pri skladiščih, „silo“ mostovih in podobno). Izdeluje: vse vrste tehničnih projektov in statičnih proračunov. Parna žaga.

Najbolše peči sedanjosti so emajlirane LUC-ove peči.

Glavna zaloga, prodaja in zastopstvo za Slovenijo in južne kraje pri

F. P. Vidic & Komp.,
trgovina stavbnega materijala
Prežernova ulica LJUBLJANA Pr-žernova ulica

Vsak, kdor hoče vsaj delomo poznati socializem in biti socialist, naj čita knjigo „Socializem in vera“.

Naroča se pri tiskarstvu SSJ, Ljubljana, poštni predal 168, in stane lepo in trdno vezana 9 Din. bro- - - širana pa 7 Din. - - -

Zanesljivega raznašalca za Moste, najraje žensko, sprejme takoj uprava „Napreja“.